

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

21-57/09
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА

БЕОГРАД

дел.бр. 6150 датум 20.04.2010 г.

ПРИМЉЕНО. 20 APR 2010			
Опш. кт.	Б р о ј	П р и л о ж	В р е д н о с т

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
-др Мирко Цветковић, председник Владе-

БЕОГРАД
ул. Немањина 11

Оцењујући, на основу обраћања удружења грађана, установа културе и других сазнања, да постоји потреба да иницира измене закона, прописа и општих аката од значаја за остваривање и заштиту права грађана, у складу са чланом 107. ст. 2. Устава Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 98/2006), односно чланом 18. ст. 2. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, бр. 79/2005 и 54/2007), Заштитник грађана подноси

ИНИЦИЈАТИВУ ЗА ИЗМЕНУ ЗАКОНА О КУЛТУРИ

Мења се Закон о култури ("Сл. гласник РС", број 72/09) тако да:

У члану 50. став 1. брише се реч „заснива“, а иза речи „однос“ уносе се речи „може засновати и“.

У члану 50. став 4. брише се.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Заштитнику грађана обратили су се музичка установа "Београдска филхармонија" и Унија синдиката извођача Србије, указујући да је Закон о култури одредбама члана 50. став 1. и став 4., прописао да рад на одређено време правило у установама културе, док је рад на неодређено време постао изузетак коме се могу надати само запослени са више од 20 година укупног стажа осигурања (мушкарци), односно 17 и по година стажа (жене). У обраћању је оцењено да те одредбе представљају претњу остваривању права на рад у установама културе, претњу за област културе у целини и да су дискриминаторске.

Члан 107. ст. 2. Устава Републике Србије и члан 18. ст. 1. Закона о Заштитнику грађана прописују да Заштитник грађана има право предлагања закона из своје надлежности. Заштитник грађана такође је овлашћен да Влади односно Скупштини поднесе иницијативу за измену или допуну закона и других прописа и општих аката, ако сматра да до повреде права грађана долази због недостатака у прописима, као и да иницира доношење нових закона, других прописа и општих аката, када сматра да је то од значаја за остваривање и заштиту права грађана (чл. 18. ст. 2. Закона).

Оцењујући да се обраћањем указује на могућност повреде права грађана због недостатака у прописима, Заштитник грађана затражио је актом бр. 21-57/09 – 9383 од 02.11. 2009. године одговор од Министарства културе, које је било носилац израде законског предлога. Министарство културе је у изјашњењу са бројем 011-00-170/2009-18 од 16. 11. 2009. године истакло да запосленима у установама културе уговори о раду на неодређено време неће бити замењени уговорима на одређено време. Министарство је изнело став да је „заснивање радног односа са лицима која обављају уметничке, програмске или стручне послове у установама културе на неодређено време правило, а заснивање радног односа на одређено време само изузетак, и то искључиво у случају да је та могућност предвиђена за одређена радна места актом установе“. Министарство је истакло и да „запослена лица која обављају уметничке, програмске или стручне послове у установи, а која су у радном односу на неодређено време у установи у моменту ступања на снагу Закона задржавају тај статус“.

Ценећи наводе из обраћања музичке установе "Београдска филхармонија" и Уније синдиката извођача Србије, ставове изнете у изјашњењу Министарства културе и разматрајући текст спорних законских одредби, Заштитник грађана је оценио да члан 50. Закона о култури, како гласи, може бити искоришћен као правни основ за доношење одлука од значаја за радноправни статус запослених, односно за запошљавање у установама културе на штету гарантованих права грађана, те да су потребне његове измене како би се текст закона усагласио са циљем који је изражен у изјашњењу Министарства културе.

Заштитник грађана је ценио изјашњење Министарства културе, али је оценио да се, уз сву добру намеру, законска норма не може тумачити супротно њеном тексту, већ да норму треба усагласити са циљем са којим је донета како не би представљала сталну претњу загарантованим правима грађана.

Заштитник грађана није могао наћи оправдан разлог да се законом предвиди услов од 17,5 односно 20 година стажа да би кандидат за рад на уметничким, програмским или стручним пословима уопште могао бити узет у обзир да се са њим (њом) заснује радни однос на неодређено време, како произилази из текста закона.

Такво становиште Заштитник грађана је заузео у складу са чињеницом да Устав Републике Србије гарантује свима, под једнаким условима, доступност свих радних места (чл. 60 ст. 3) и забрањује сваку дискриминацију (чл. 21).

Заштитник грађана је Министарству културе предложио да покрене поступак измена Закона. Министар културе је, међутим, Заштитника грађана обавестио да то не сматра потребним јер се тумачењем целог члана 50 и остатка закона долази до закључка да не постоји опасност да одребе у пракси буду тумачене на начин на који их тумаче подносиоци притужбе и Заштитник грађана, тим пре што нису забележени случајеви примене на штету гарантованих права на рад и једнакост и што је Министарство дало одговарајуће мишљење које се налази и на његовом интернет сајту.

Заштитник грађана ценио је чињеницу да Министарство тумачи одредбе члана 50. Закона о култури не онако како их Заштитник грађана из текста закона чита, већ онако како оне, да су тако заиста и срочене, не би противречиле Уставом гарантованим правима грађана. Заштитник грађана не сматра да је његово тумачење текста закона једино релевантно, али сматра да чињеница да подносиоци притужбе (на које се Закон о култури непосредно односи), стручна служба Заштитника грађана и сам заштитник грађана разумеју одредбе члана 50. Закона о култури на начин несагласан ономе што је намера законописца била, оправдава тј. захтева интервенцију у тексту закона.

Из тог разлога Заштитник грађана је оценио да је целисходније да пред Владом Републике Србије иницира исправљање пропуста језичке природе, него да, као овлашћени предлагач, покреће поступак оцене уставности члана 50. Закона о култури пред Уставним судом.

Имајући у виду све чињенице и околности, Заштитник грађана утврдио је текст амандмана на члан 50. Закона о култури, који је сачињен тако да начини најмањег могући захват у законски текст, а да при томе учини неспорним да је рад на одређено време од три године (којим се иначе одступа од општег правила предвиђеног Законом о раду да рад на одређено време може трајати најдуже годину дана) заиста представља изузетак од начела да се радни однос по правилу заснива на неодређено време. Истовремено, изменама се иницира брисање става 4, који свим заинтересованим грађанима условљава, тако што поставља услов у погледу година стажа, могућност заснивања радног односа на одређено време на уметничким, програмским и стручним пословима у установама културе.

Предложеном изменом у члану 50. став 1. у установама културе ће за обављање уметничких, програмских или стручних послова бити проширена **могућност** заснивања радног односа на одређено време, на продужени период до три године. На тај начин, у установама културе **остаје као правило заснивање радног односа на неодређено време** на основу Закона о раду, а заснивање радног односа на одређено време је само изузетак за лице која обављају уметничке, програмске или стручне послове у установи, када је то предвиђено за одређена радна места актом о организацији и систематизацији послова установе и када је тај посао на листи коју утврђује Министар културе.

Доставити и :

- подносиоцима притужбе
- Министарству културе, копију, ради информације